

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN UYGULADIĞI SINIF YÖNETİMİ
STRATEJİLERİNİN ÖĞRENCİLERİN DERSLERİNE KARŞI TUTUMLARI VE
AKADEMİK BAŐARILARINA ETKİSİ ÜZERİNE BİR ÇALIŐMA¹**

Doç. Dr. Ahmet ÜSTÜN²
Yrd. Doç. Dr. Erdoğan BOZKURT³
Doç. Dr. Adem BAYAR⁴
Damla SUNGURTEKİN⁵

ÖZET

Bu çalışma, sınıf öğretmenlerinin uyguladığı sınıf yönetimi stratejilerinden öğrencilerin derslerine karşı tutumlarının ve akademik başarılarının nasıl etkilendiğinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden Fenemoloji (olgu bilimi) kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini 2015-2016 eğitim-öğretim yılı Samsun ilinin, Havza ilçesinde bulunan, ilçe merkezindeki bir ilkokulunda görev yapmakta olan sınıf öğretmenlerinden kartopu örnekleme yöntemiyle seçilen 5 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışmada yarı yapılandırılmış mülakat tekniği, veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Mülakattan elde edilen veriler NVIVO 9.0 programında kodlanmış ve anlamlı hale getirilmiştir. Mülakatlardan elde edilen veriler ışığında sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi stratejilerine yönelik genel bilgilerinin sınırlı düzeyde olduğu, sınıf yönetiminin boyutlarından en çok davranış yönetiminde zorlandıkları ve ilişki yönetimini en iyi yürüttükleri, stratejileri etkili bir Şekilde kullanamadıkları, uyguladıkları sınıf yönetimi stratejilerinin öğrencilerin akademik başarı ve tutumlarıyla doğru orantılı bir Şekilde arttığı ve azaldığı düşünölmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Yönetimi, Sınıf Yönetimi Stratejileri, Akademik Başarı, Tutum, Öğretmen Görüşleri

**A STUDY ON THE EFFECTS OF CLASSROOM MANAGEMENT STRATEGIES
APPLIED BY CLASSROOM TEACHERS ON THE ACQUISITION AND
ACADEMIC SUCCESS OF STUDENTS**

ABSTRACT

The purpose of this current research is to explore how students' attitudes towards their classes and academic achievements are influenced by classroom management strategies applied by classroom teachers. Phenomenological research design- which is a kind of qualitative research approach- has been employed to get more detailed information in this research. The study group of this research is consisted of 5 classroom teachers who have been working in Havza district, Samsun province. They have been selected by snowball sampling method which is a kind of purposeful sampling methods. The data has been collected by semi-structured interview. All collected data has been analyzed by NVIVO9 program. After analyzing the collected data, the researchers have reached that the general knowledge of classroom teachers about classroom management strategies is limited; behavior management is the most difficult classroom management dimensions for participant teachers; they are the best on relationship management; they cannot use strategies effectively; and students' attitudes towards their classes and academic achievements are influenced by classroom management strategies applied by classroom teachers.

Keywords: Classroom Management, Classroom Management Strategies, Academic Achievement, Attitude, Teacher Perspectives.

¹ Bu Makale 21-23 Ekim 2017 tarihlerinde Antalya'da düzenlenen ASEAD 2. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulan sözlü bildiriden geliőtirilerek hazırlanmıőtır.

² Amasya Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Eğitim Bilimleri Bölümü, ahmet.ustun@amasya.edu.tr

³ Amasya Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Eğitim Bilimleri Bölümü, erdogan.bozkurt@amasya.edu.tr

⁴ Amasya Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Eğitim Bilimleri Bölümü, adem.bayar@amasya.edu.tr

⁵ Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi

GİRİŞ

Eğitim sistemi; öğrenci, öğretmen, okul, müfettiş, yönetici, aile, amaç, konu, metot ve çevre öğelerinin birbiriyle etkileşimi ile oluşan bir sistemdir (Kahyaoğlu & Yangın, 2007). Eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek, sistemdeki bütün öğelerin ortak çalışmasıyla mümkün olabilir. Eğitim yönetimi bu amaçların gerçekleştirilmesiyle sağlanabilir. Eğitimin yakın hedeflerini yansıtan kazanımların elde edilmesi sınıflardan başlamaktadır. Sınıf yönetiminin ve eğitim yönetiminin özellikleri arasında doğru orantılı bir ilişkinin varlığı yadsınamaz. Başar'a (2003) göre; sınıf yönetimi eğitim yönetiminin ilk ve en temel basamağıdır. Eğitim yönetiminin kalitesi ise büyük ölçüde sınıf yönetiminin kalitesine bağlıdır (Başar, 2003). Sınıf yönetimi, sınıf yaşamının bir orkestra gibi yönetilmesidir (Lemlech, 1988, Akt; Başar, 2003). Sınıf yönetimi, öğrenme için uygun ortamın sağlanması ve sürdürülmesidir. Öğretmen ve öğrencilerin çalışma engellerinin ortadan kaldırılması, öğretim zamanının uygun kullanılması, öğrencilerin etkinliklere katılımının sağlanması, sınıftaki kaynakların, öğrencilerin ve zamanın yönetilmesidir (Arı & Deniz, 2008). Sınıf yönetiminin başarılı bir şekilde yürütülmesinde ise öğretmenlerin etkili sınıf yönetimi becerilerine sahip olması gerekmektedir. Çünkü eğitim kalitesi nasıl ki sınıf yönetimiyle ilişkiliyse sınıf yönetiminin kalitesi de başarılı bir sınıf yönetimi becerisiyle yani öğretmenle doğrudan ilişkilendirilebilmektedir. Öğretmenlerin olumlu sınıf iklimi oluşturması sınıf yönetimi açısından önem arz etmektedir ve olumlu sınıf ikliminde bulunan öğrenciler daha mutlu, daha sağlıklı iletişim kurabilmekte ve derse daha kolay adapte olabilmektedirler. Sınıfta eğer olumlu bir sınıf iklimi yoksa istenmeyen davranışlarda artış olacağı ve akademik başarısızlığın artması ile okuldan nefret etme durumuna kadar gidebileceği görülen bir gerçekliktir. Öğretmenler için etkili sınıf yönetiminin sağlanmasının önemli bir problem olduğu bilinmektedir. Özellikle göreve yeni başlayan öğretmenler için problem teşkil eden sınıf yönetimi, son yıllarda ortaya çıkan sosyal, kültürel değişimlerle birlikte deneyimli öğretmenler tarafından da problem olmaya başlamıştır (Okutan, 2005, Akt; Kaya & Taşar, 2010).

1. ÇALIŞMANIN AMACI VE ARAŞTIRMA SORULARI

Bu çalışma, sınıf öğretmenlerinin bakış açılarına göre uygulanan sınıf yönetimi stratejilerinin öğrencilerin akademik başarılarını ve tutumlarını nasıl etkilediğini tespit etmek amacıyla yapılmıştır.

1.1. Problem Cümlesi

Bu amacı gerçekleştirmek için çalışma boyunca aşağıdaki problem cümlelerine yanıt aranmıştır. Sınıf öğretmenlerine göre, uygulanan sınıf yönetimi stratejileri öğrencilerin akademik başarılarını ve tutumlarını nasıl etkilemektedir?

1.2. Alt Problemler

Bu probleme ilişkin alt problemler şunlardır :

- Sınıf öğretmenleri sınıf yönetimi stratejileri hakkında neler bilmektedirler?
- Sınıf öğretmenleri sınıf yönetiminin boyutlarından hangilerinin uygulamasında kendilerini daha yeterli görmektedirler?
- Sınıf öğretmenleri sınıf yönetimi stratejilerini etkili kullanabilmekte midirler?
- Öğretmenlerin sınıf yönetim stratejileri öğrencilerin akademik başarılarını nasıl etkilemektedir?

- Öğretmenlerin sınıf yönetim stratejileri öğrencilerin öğrenmeye karşı tutumlarını nasıl etkilemektedir?

2. YÖNTEM

2.1. Model

Çalışma nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde yapılmıştır. Bu bağlamda araştırmada fenomoloji (olgu bilimi) nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Bu desen, aynı dünya ve kültürde yaşayıp yetişen bireylerin aynı olayları farklı şekillerde algılayabiliyor ve yorumlayabiliyor olmasından dolayı öğrenimde bireysel farklılıkları ortaya koyması yönünden etkilidir. İnsanlara tümüyle yabancı olmayan aynı zamanda tam anlamının kavranamadığı olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için olgu bilim iyi bir araştırma ortamı oluşturmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2011). Fenomolojik araştırmalar aracılığıyla, bireyin anlamaya ya da öğrenmeye çalıştığı şey ile arasında ilişkiler anlaşılmalı ve açıklanmaya çalışılır. Eğer bu tür çalışmaların sonuçları iyi anlaşılırsa, bireysel öğrenmelerle ilgili konularda ilerlemeler kaydedilebilir. Çünkü öğretmen özel bir fenomenle ilgili öğrencilerinin anlayış şekillerinin farkında olursa, muhtemelen onların yanlış anlayışlarını önlemede ve anlayışlarını daha iyi yapılandırmada daha etkin rol oynayacaktır. Sınıf yönetimi anlayışı bir fenomendir ve öğretmen bununla ilgili öğrencilerinin akademik başarılarının ve tutumlarının nasıl etkilendiğinin farkında olursa, sınıf ortamını daha iyi yapılandıracak ve buna ilişkin önlemler alacaktır.

2.2. Örneklem

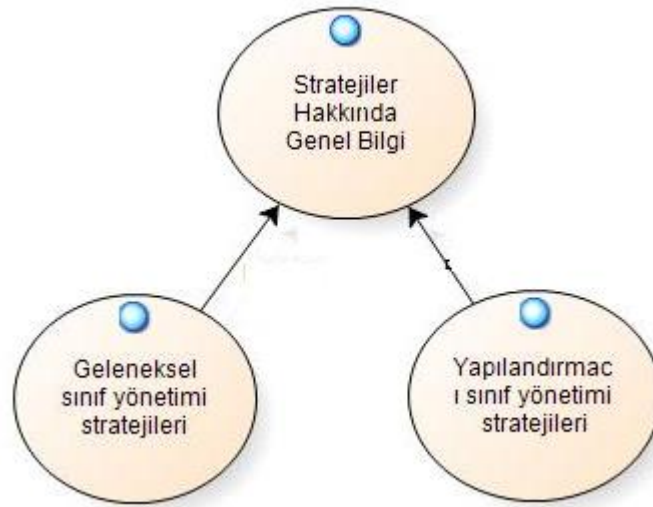
Çalışmada kartopu örnekleme ve kolay ulaşılabilir durum örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Kartopu örneklemede öncelikle evrene ait birimlerden birisi ile temas kurulur. Temas kurulan birimin yardımıyla ikinci birime, ikinci birimin yardımıyla üçüncü birime gidilir. Bu şekilde, sanki bir kartopunun büyümesi gibi örneklem büyüklüğü genişler. Bu bağlamda çalışma grubu kartopu örnekleme yöntemi ile oluşturulan 5 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Öğretmenler Ö1, Ö2, Ö3, Ö4 ve Ö5 şeklinde kodlanmıştır.

2.3. Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplamak amacıyla yarı yapılandırılmış mülakat yöntemi kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış mülakat yöntemi, hem sabit seçenekli cevaplama hem de ilgili alanda derinlemesine gidebilmeyi birleştirir. Bu nedenle, bu tür mülakat iki yöntemin avantajlarını ve dezavantajlarını içerir. Analizlerin kolaylığı, görüşülene kendini ifade etme imkanı, gerektiğinde derinlemesine bilgi sağlama gibi avantajları ve kontrolün kaybedilmesi, önemsiz konularda fazla zaman harcanması, mülakat yapılanlara belli standartlarda yaklaşmadığından güvenilirliğin azalması gibi dezavantajları bulunur (Büyüköztürk, 2013).

2.4. Veri Analizi

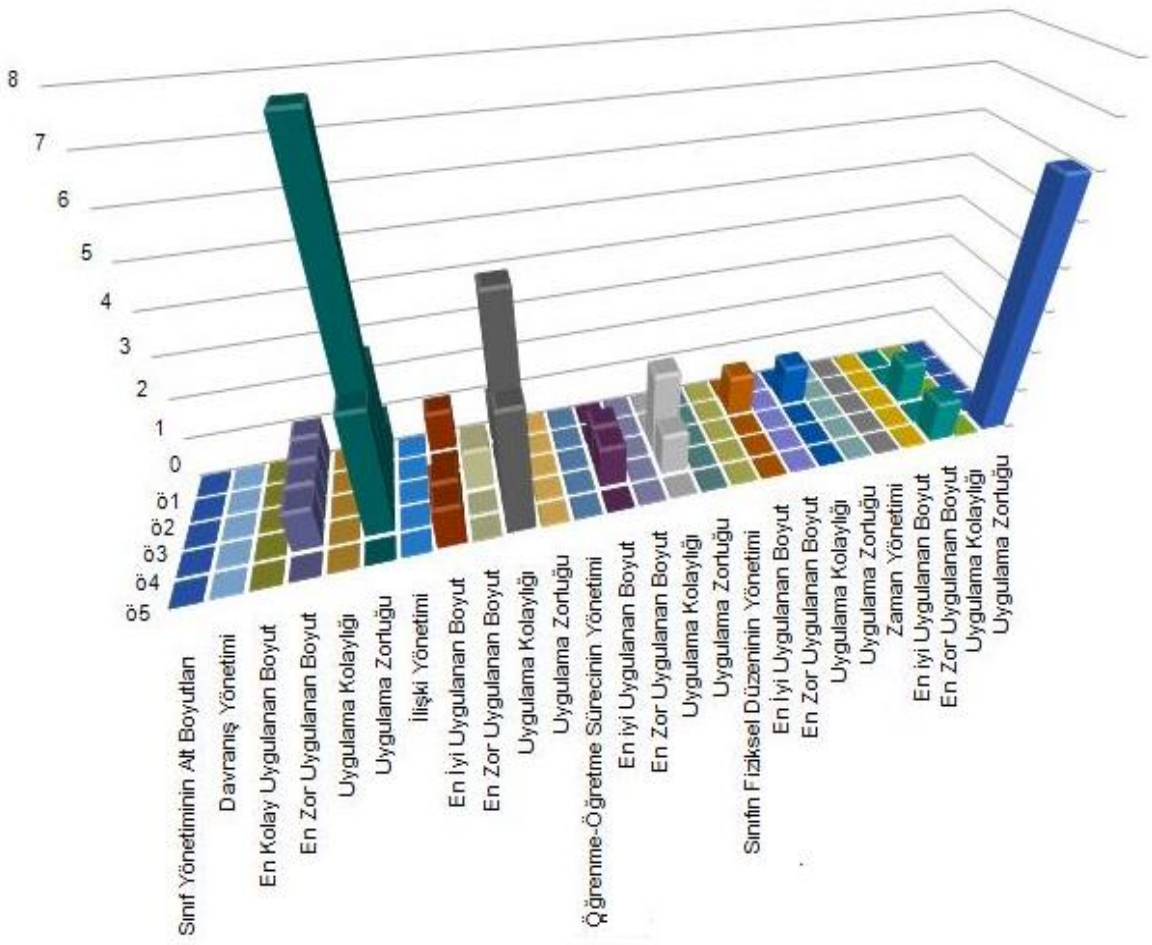
Yapılan mülakatlar sonucunda elde edilen veriler ses kaydedicisiyle kaydedilmiş olup araştırmacı tarafından bilgisayar ortamına aktarılmıştır ve NVIVO 9.0 programında mülakatlardan elde edilen veriler kodlanmıştır. Kodlamalardan hareketle uygun temalar oluşturulmuş, okuyucular için anlamlı hale getirilmiştir. Elde edilen temalar ve kodlardan matris ve ilişki ağları oluşturulmuştur. Araştırma soruları hakkında katılımcıların görüşleri tablolarla gösterilerek veriler sunulmuştur.

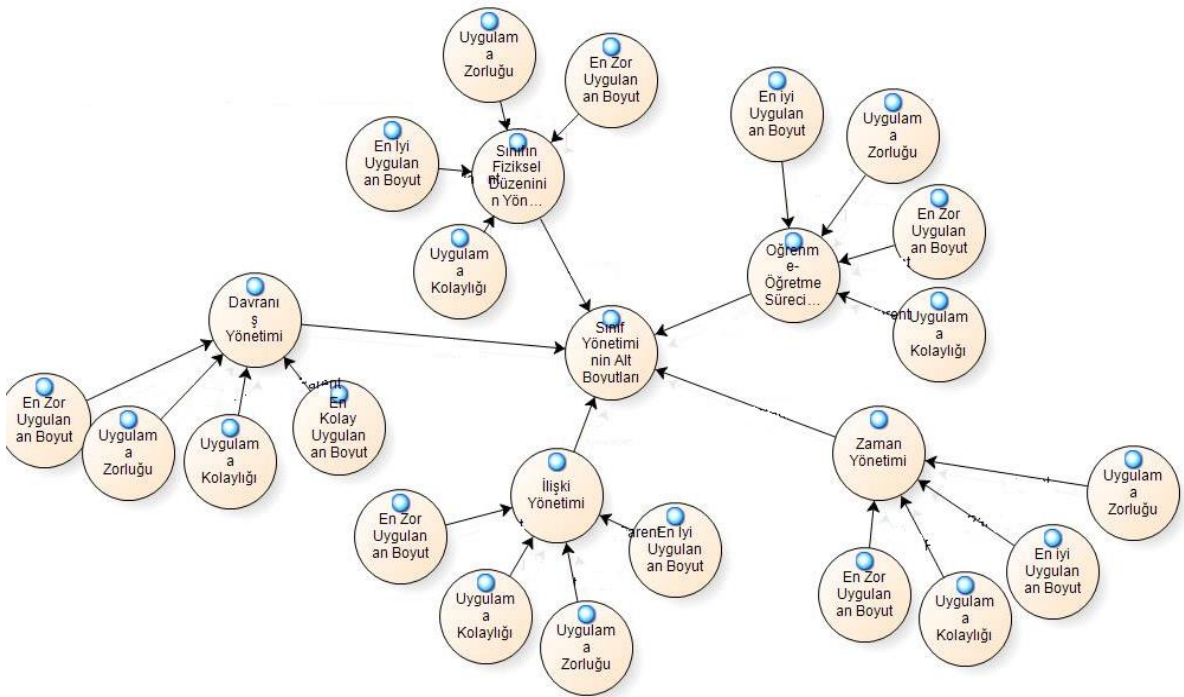
Model 1: Sınıf Yönetimi Stratejiler Hakkında Genel Bilgi

3.2. Öğretmenlerin Sınıf Yönetiminin Boyutlarının Uygulanmasına Yönelik Mülakat Bulguları

Öğretmenlerin sınıf yönetiminin boyutlarının uygulanmasına yönelik görüşleri Grafik 2 ve Model 2’de gösterilmiştir. Grafik 2’de Ö1, Ö2, Ö3 ve Ö4 sınıf yönetimi boyutlarından davranış yönetimini en zor uygulanan boyut olarak belirtmiştir ve uygulamanın zorluklarını, bireysel farklılıklar, çocukların gelişim özelliklerinden dolayı çok çabuk sıkılmaları, cinsiyetin davranışlarda farklılık yaratması, okul dışında gerekli çalışmaların yapılamaması ve çevreye müdahale edilememesi, çevrede kazanılan istenmeyen davranışların okula getirilmesi olarak belirtmişlerdir. Ö5 diğer katılımcılardan farklı olarak zaman yönetimini en zor uygulanan boyut olarak ifade etmiştir, uygulamanın zorluklarını kazanımların geniş yer alması, her öğrenciye etkinlik yaptırma sürecinin zaman alması, çocuğa görelilik ilkesinden yola çıkılması, bireysel farklılıkların olması olarak ifade etmiştir. Buna ek olarak zaman yönetiminin zor uygulandığını Ö3 de belirtmiştir; fakat uygulamanın zorluğu açısından görüş bildirmemiştir. Ö1, Ö4 ve Ö5 ilişki yönetiminde kendilerini en iyi gördüklerini belirtmişler ve nedenlerini, öğrencilerle aralarında yaş farkının az olması, öğrencilerin sorunlarıyla ilgilenilmesi, velilerle sık sık iletişimi kurulması, çocukların ve mesleğin sevilmesi, çocukların duygularının anlaşılması ve duygularına hitap edilmesi olarak bildirmişlerdir. Ö3 ve Ö4 öğrenme-öğretme sürecinin yönetiminde kendilerini en iyi gördüklerini söylemişler ve uygulamanın kolaylığını ellerinde kaynak bulunması olarak belirtmişlerdir. Ö2 kendini en iyi fiziksel düzenin yönetiminde gördüğünü ifade etmiş ve panoların süslenmesi, çocuklarla etkinlik yapılmasının fiziksel düzenin yönetiminde en kolay uygulamalar olduğunu belirtmiştir.

Grafik 2: Sınıf Yönetiminin Alt Boyutlarının Uygulanmasında Ortaya Çıkan Kolaylıklar ve Zorluklar

Model 2: Sınıf Yönetiminin Alt Boyutlarının Uygulanmasında Ortaya Çıkan Kolaylıklar ve Zorluklar

Model 2’de görüldüğü gibi NVIVO 9.0 programında sınıf yönetiminin alt boyutlarının uygulanmasında ortaya çıkan kolaylıklar ve zorluklar olarak kodlama yapılmıştır. Sınıf yönetiminin alt boyutlarının uygulanmasında ortaya çıkan kolaylıklar ve zorluklara ilişkin öğretmen görüşlerinin bazıları aşağıda verilmiştir:

Davranış Yönetiminin Uygulanma Zorluğu;

Ö1, “...eğitim sisteminde sadece öğrenmenin üzerinde daha çok duruyoruz, aslında eğitmeye dayalı olması gerekiyor, çünkü öğrenci 15-20 yıl okula geliyor, ama sokakta elindeki bir çöpü hala yere atabiliyor. Biz ne yapıyoruz sadece öğretiyoruz; ama eğitemiyoruz...”

Ö2, “...davranış bozuklukları olan çocuklar var...”

Ö3, “...çağımızın en büyük hastalığı olan, çocuklarda bir hareketlilik hastalığı var, yani buna hiperaktivite deniliyor...”

Ö4, “...istemediğimiz davranışları okula getirebiliyorlar”

İlişki Yönetiminin Uygulanma Kolaylığı;

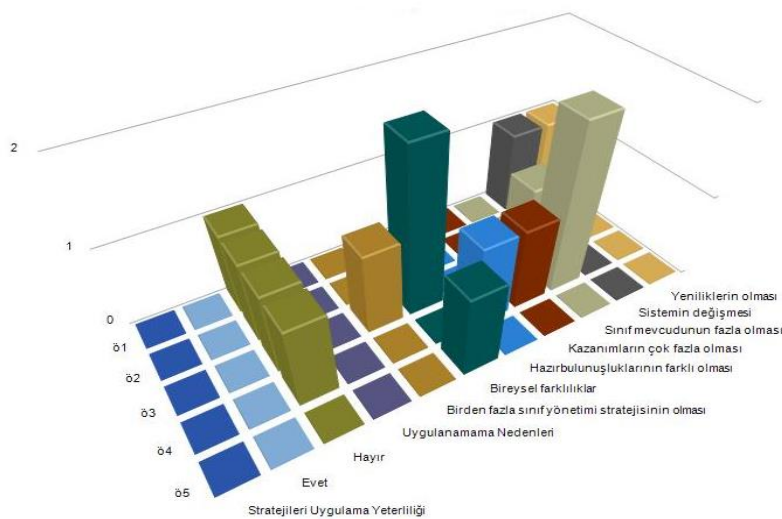
Ö1, “...Ben velilerle de daha rahat ilişki kurabiliyorum, öğrencileri olduğu gibi velilerimize anlatabiliyorum...”

Ö3, “...yeni nesil çocuklar daha çok teknolojiyle alakalı oldukları ve daha çok bilgili oldukları için o yüzden ilişki yönetimi daha iyi...”

Ö4, “...çocuklar çok rahatlıkla kendilerini bana yakın buluyorlar...”

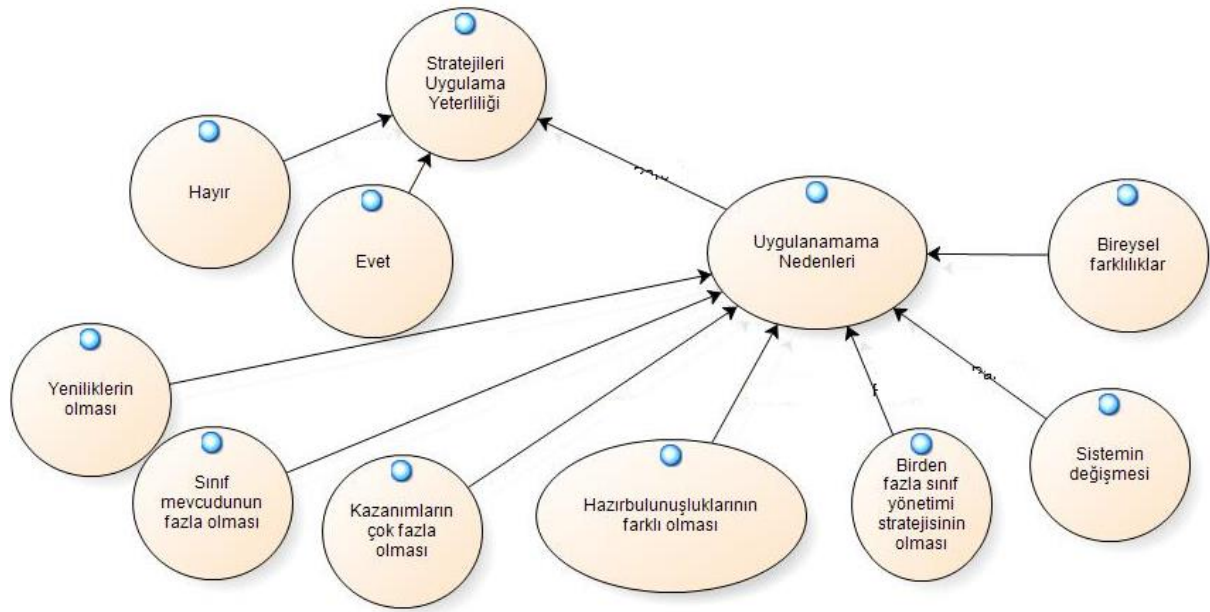
Ö5, “...çocukların duygularına hitap ediyorum...”

3.3. Öğretmenlerin Stratejileri Uygulama Yeterliliğine İlişkin Görüşlerine Yönelik Mülakat Bulguları

Grafik 3: Stratejileri Uygulama Yeterlilikleri ve Uygulanamama Nedenleri

Öğretmenlerin sınıf yönetimi stratejilerini uygulama yeterliliğine yönelik görüşleri Grafik 3 ve Model 3’de gösterilmiştir. Grafik 3’de Ö1, Ö2, Ö3, Ö4 sınıf yönetimi stratejilerini etkili kullanamadıklarını belirtmişler; fakat Ö5 net bir söylemde bulunmamıştır. Ö3, birden fazla sınıf yönetimi stratejisi olmasını, Ö3 ve Ö5 bireysel farklılıkları, Ö4 hazırbulunuşlukların farklı olmasını, kazanımların çok fazla olmasını; Ö2 ve Ö4 sınıf mevcudunun fazla olmasını; Ö1 sistemin sürekli değişmesini ve yeniliklerin olmasını sınıf yönetimi stratejilerini etkili olarak kullanamama nedenleri olarak göstermişlerdir.

Model 3: Öğretmenlerin Stratejileri Uygulama Yeterlilikleri

Model 3’de görüldüğü gibi NVIVO 9.0 programında stratejileri uygulama yeterliliği (evet, hayır ve uygulanamama) nedenleri olarak kodlama yapılmıştır. Öğretmenlerle yürütülen mülakatlarda, sınıf yönetimi stratejilerinin uygulanmasında öğretmenlerin kendilerini, stratejileri etkili kullanmada yeterli görüp görmediği ve görmüyorsa nedenlerine ilişkin bilgiler almak amacıyla sorular yöneltilmiştir. Öğretmenlerin sınıf yönetimi stratejilerini uygulayamama nedenleri aşağıda doğrudan verilmiştir:

Ö1, “...Çünkü sürekli sistem değişiyor, yenilikler oluyor, bizler her zaman bu yenilikleri takip etmek zorundayız eğer takip eder ve uygularsak ancak başarılı olabiliriz...”

Ö2, “... 20-25 kişilik bir sınıfta zaten bütün stratejileri etkili kullanmak gibi bir şansınız olmuyor...”

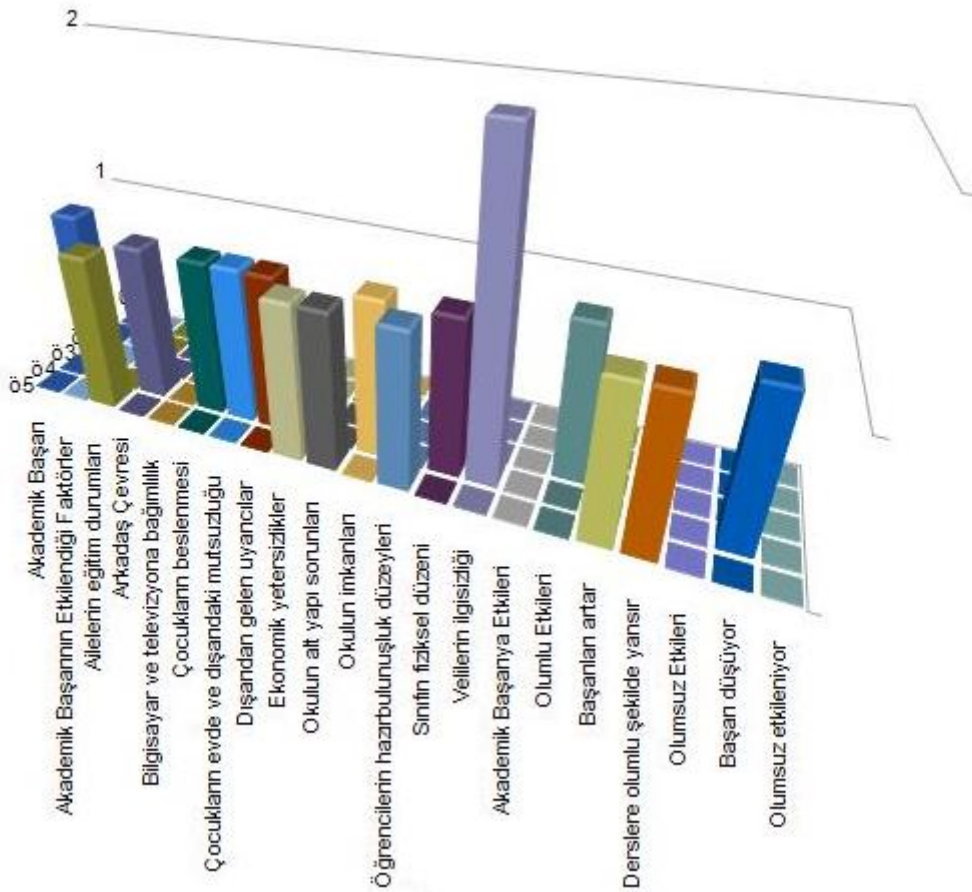
Ö3, “... her çocuk özeldir ve farklıdır...”

Ö4, “...mecburen ortalamaya göre ve milli eğitimin belirlediği hedefleri vermeye çalıştığımızdan dolayı...”

3.4. Akademik Başarının Etkilendiği Faktörlere ve Sınıf Yönetimi Stratejilerinin Uygulanmasının Akademik Başarıya Etkilerine Yönelik Mülakat Bulguları

Öğretmenlerin görüşlerine göre akademik başarının etkilendiği faktörlere ve sınıf yönetimi stratejilerinin uygulanmasının akademik başarıya etkilerine yönelik mülakat verileri Grafik 4 ve Model 4 ve 5'te gösterilmiştir. Grafik 4'te belirtilen veriler ışığında akademik başarının etkilendiği faktörler ailelerin eğitim durumları, arkadaş çevresi, bilgisayar ve televizyona bağımlılık, çocukların beslenmesi, çocukların evde ve dışarıdaki mutsuzluğu, dışarıdan gelen uyarıcılar, ekonomik yetersizlikler, okulun alt yapı sorunları, okulun imkanları, öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri, sınıfın fiziksel düzeni ve velilerin ilgisizliği olarak katılımcılar tarafından tanımlanmıştır.

Sınıf yönetimi stratejilerinin uygulanmasının akademik başarıya olumlu etkileri üzerinde Ö5 durarak, başarının artacağından ve derslere olumlu yansıtacağından söz etmiştir.

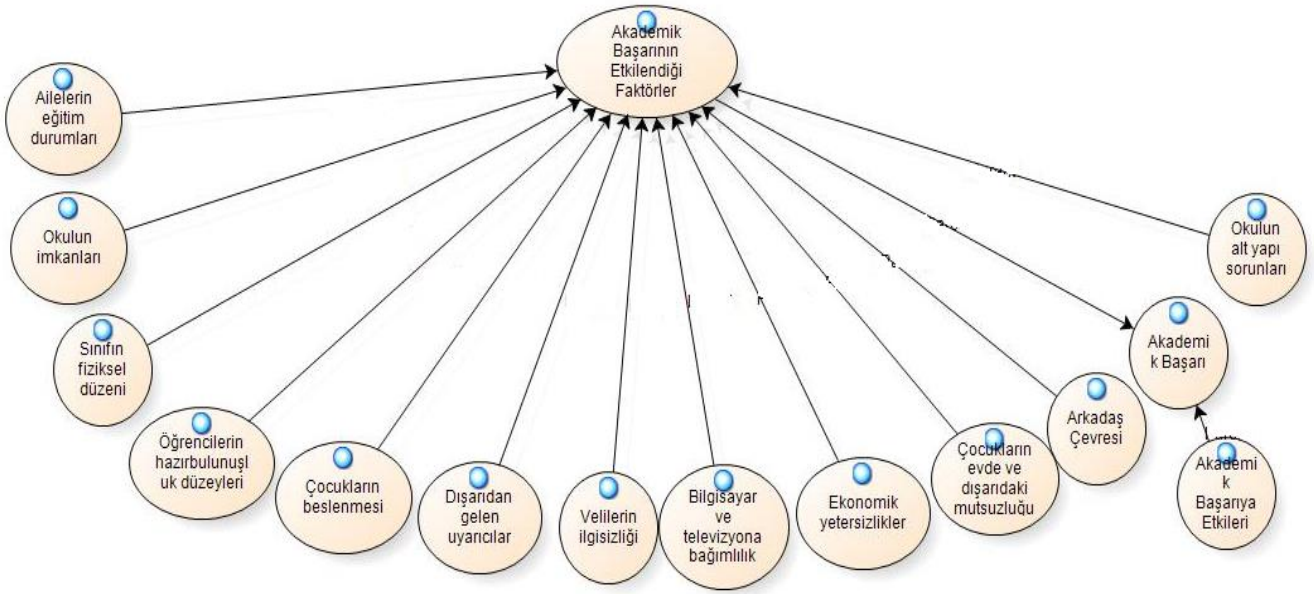

Grafik 4: Akademik Başarının Etkilendiği Faktörler ve Stratejilerin Akademik Başarıya Etkileri

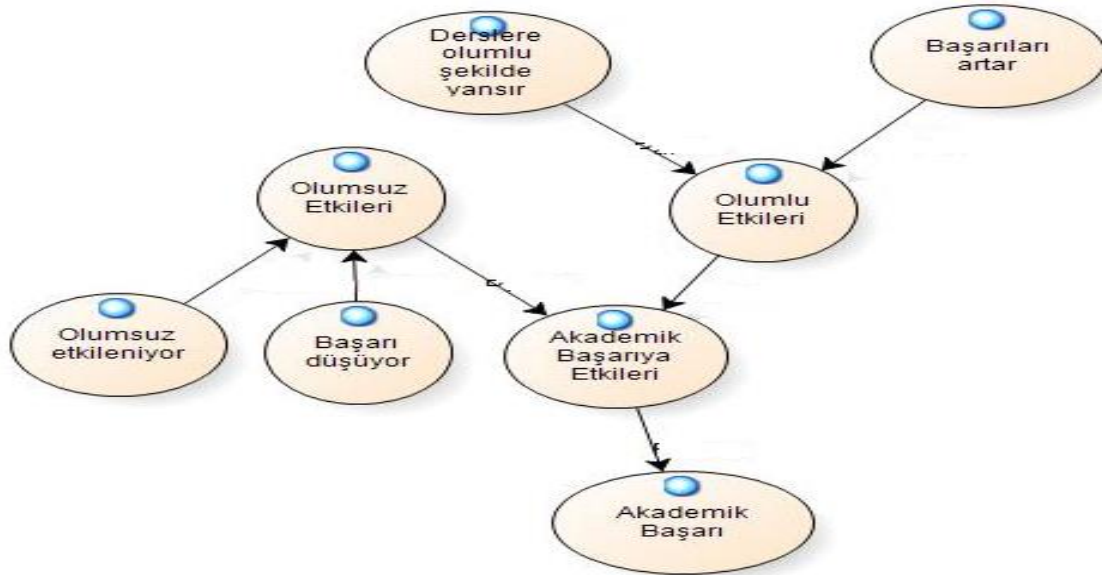
Model 4'te görüldüğü gibi NVIVO 9.0 programında akademik başarının etkilendiği faktörler olarak kodlama yapılmıştır. Öğretmenlerle akademik başarının etkilendiği faktörler üzerine mülakatlar yürütülmüştür. Öğretmenlerin akademik başarının etkilendiği faktörlere ilişkin görüşleri aşağıda verilmiştir:

Ö4, “...evde ve dışarıda arkadaşlarıyla mutsuzluğu, çocukların beslenmesi, dışarıda çok fazla uyarıcı oluyor, okulun imkanları, sınıfın fiziksel düzeni, iş nedeniyle veya başka nedenlerle çocuklarıyla ilgilenemiyor veliler, velinin ilgisizliği veya öğrencilerin bilgisayar ve televizyona çok fazla bağlı olmaları...”

Ö5, “...ailelerin eğitim seviyeleri, ekonomik yetersizlikler, alt yapı sorunları, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri...”

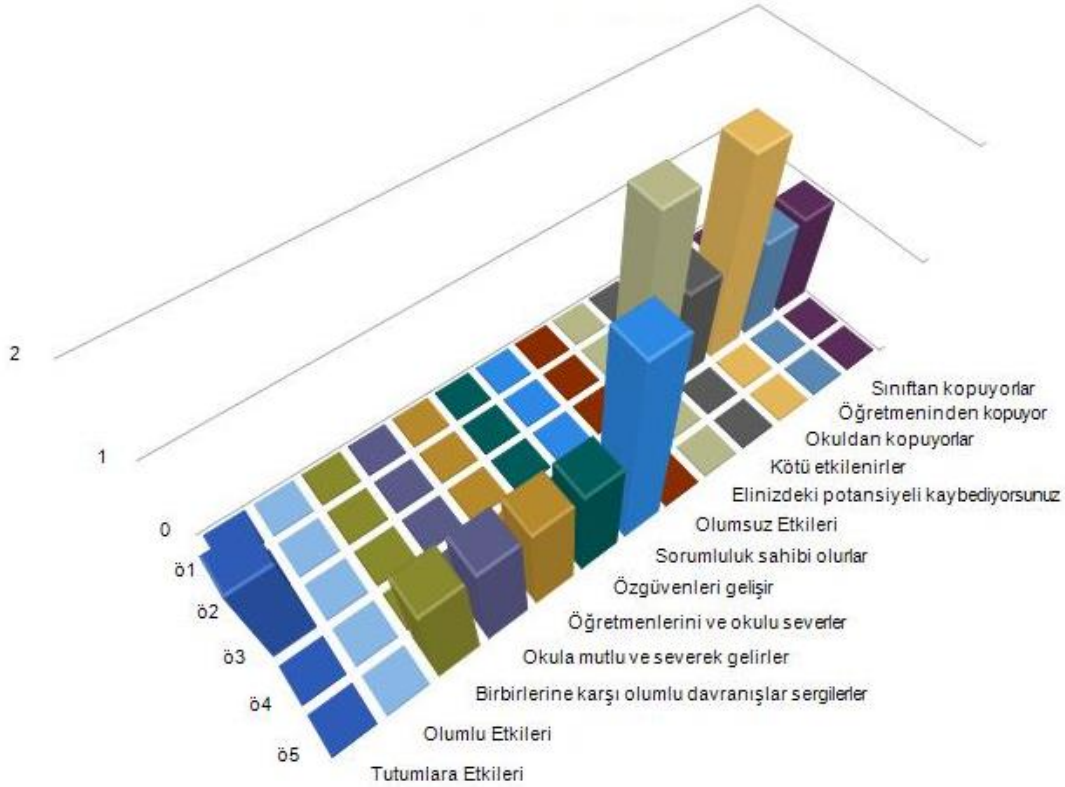
Model 4: Akademik Başarının Etkilendiği Faktörler

Model 5: Sınıf Yönetimi Stratejilerinin Akademik Başarıya Etkileri

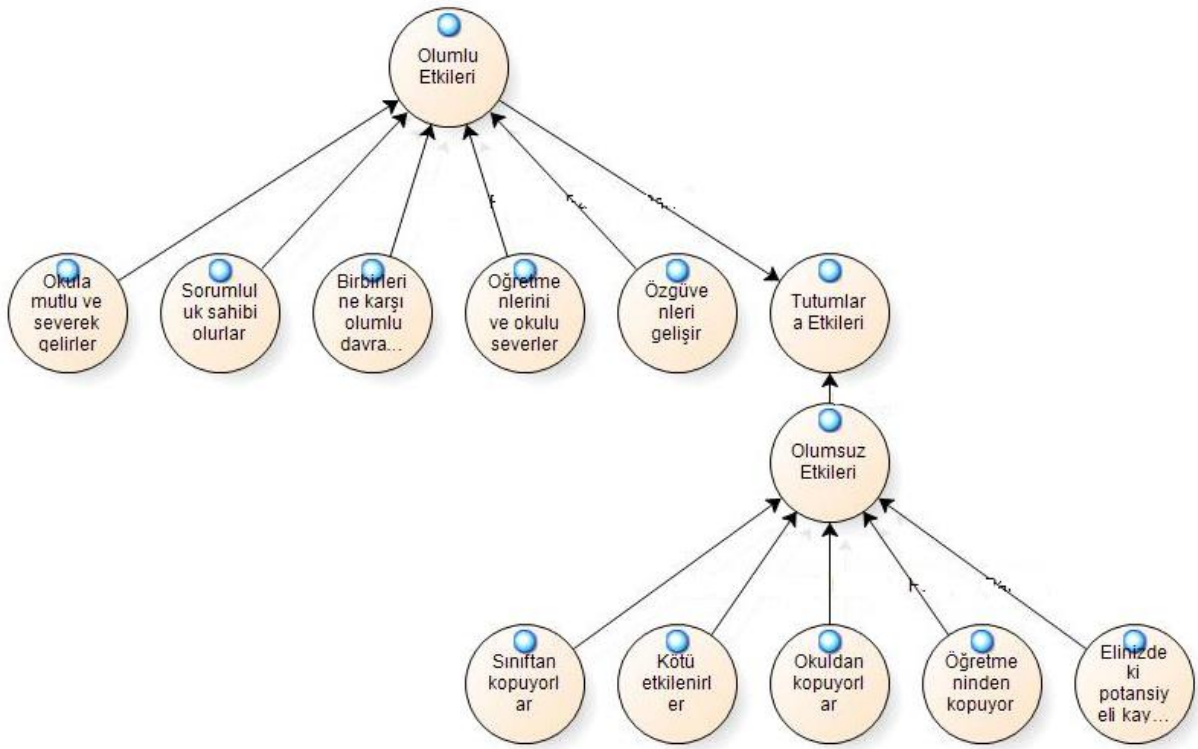
3.5. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Stratejilerinin Öğrencilerin Tutumlarına Yönelik Mülakat Bulguları

Öğretmenlerin görüşlerine göre sınıf yönetimi stratejilerinin tutumlara etkisine yönelik mülakat verileri Grafik 5'te ve Model 6'da gösterilmiştir. Grafik 5'te belirtilen veriler ışığında sınıf yönetimi stratejilerinin tutumlara yönelik olumlu etkilerini Ö5, öğrencilerin okula mutlu olarak ve seveerek gelmeleri, sorumluluk sahibi olmaları, birbirlerine karşı olumlu davranış sergilemeleri, öğretmenlerini sevmeleri, özgüvenlerinin gelişimi olarak belirtmiştir. Olumsuz etkilerini ise, Ö3, sınıftan, okuldan, öğretmenlerinden kopmaları, öğrencinin potansiyelinin kaybedilmesi olarak ifade etmiştir.

Grafik 5: Stratejilerin Öğrencilerin Tutumlara Etkisi

Model 6'da görüldüğü gibi sınıf yönetimi stratejilerinin uygulanmasının öğrencilerin tutumlarına olumlu ve olumsuz etkileri NVIVO 9.0 programında tutumlar ve etkileri, olumlu etkileri ve olumsuz etkileri olarak kodlamalar yapılmıştır.

Model 6: Uygulanan Stratejilerin Tutumlara Olumlu ve Olumsuz Etkileri

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada sınıf öğretmenlerine göre uygulanan sınıf yönetimi stratejilerinin öğrencilerin akademik başarılarını ve tutumlarını nasıl etkilediğinin araştırılması amaçlanmıştır. Elde edilen mülakat verilerine göre sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi stratejilerine ilişkin genel bilgi düzeylerinin sınırlı düzeyde olduğu görülmektedir. Bunun nedeninin ise sınıf yönetimi stratejilerinin müfredata geç girmesi ve öğretmenlerin stratejilere dair bilgilerinin farkında olmamaları düşünülmektedir. Mülakat verileri, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi boyutlarından uygulamada en çok zorlandıkları boyutun davranış yönetimi olduğunu ortaya koymaktadır. Ulaşılan veriler, davranış yönetiminin uygulanma zorluğuna ilişkin olarak bireysel farklılıkları, çocukların gelişim özelliklerinden dolayı çok çabuk sıkılmalarını, cinsiyetin davranışlarda farklılık yaratmasını, okul dışında gerekli çalışmaların yapılamamasını ve çevreye müdahale edilememesini, çevrede kazanılan istenmeyen davranışların okula getirilmesini ortaya koymaktadır. Etkili bir sınıf yönetimi, istenmeyen davranışların ortaya çıkmasını ya da bu davranışların yapılmasını engellemenin yanında öğrencileri istendik davranış göstermeye teşvik eder. Olumlu bir öğrenme ortamının olduğu sınıflarda, istenilen öğrenci davranışları öğretmen tarafından desteklenir (Wood, 1991, Akt; Sezgin & Duran, 2010). Öğretmenlerin uygulamada kendilerini en iyi gördükleri boyutun ilişki yönetimi olduğu görülmektedir. Bunun sebepleri ise öğretmenler tarafından; öğrencilerle aralarında yaş farkının az olması, öğrencilerin sorunlarıyla ilgilenilmesi, velilerle sık sık iletişim kurulması, çocukların ve mesleğin sevilmesi, çocukların duygularının anlaşılması ve duygularına hitap edilmesi olarak belirtilmiştir. Buradan anlaşılacağı gibi meslek ve çocuk sevgisinin ilköğretim öğretmenlerinde bulunması gereken meziyetlerden biri olarak görülmektedir.

Öğretmenlerin stratejileri uygulama yeterliliklerine bakıldığında, kendilerini tam olarak yeterli görmediklerini belirtmişlerdir. Katılımcılar birden fazla sınıf yönetimi stratejisi olmasını, bireysel farklılıkları, hazırbulunuşlukların farklı olmasını, kazanımların çok fazla olmasını, sınıf mevcudunun fazla olmasını, sistemin sürekli değişmesini ve yeniliklerin olmasını sınıf yönetimi stratejilerini etkili olarak kullanamama nedenleri olarak göstermişlerdir.

Mülakat verileri sonucunda akademik başarının etkilendiği faktörler katılımcıların bakış açılarıyla, ailelerin eğitim durumları, arkadaş çevresi, bilgisayar ve televizyona bağımlılık, çocukların beslenmesi, çocukların evde ve dışarıdaki mutsuzluğu, dışarıdan gelen uyarıcılar, ekonomik yetersizlikler, okulun alt yapı sorunları, okulun imkanları, öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri, sınıfın fiziksel düzeni ve velilerin ilgisizliği olarak tanımlanmıştır. Alan yazında akademik başarıyı etkileyen çeşitli faktörlerden bahsedilmektedir. Akademik başarının etkilendiği faktörler arasında; güdülenme, örgütlenme, hedef belirleme, özdenetim, özyeterlilik, aile çevresi, kişisel ve psikolojik sorunlar ve olumsuz arkadaş çevresi sayılabilir. Bu faktörlerden yola çıkarak akademik başarının etkilendiği faktörlerin öğretmen tarafından düzenlenmesinin ve müdahale etmesinin zorluğu dikkat çekmektedir. Katılımcıların bakış açısına göre sınıf yönetimi stratejilerinin kullanılmasının öğrencilerin akademik başarılarıyla doğru orantılı olduğu görülmektedir ve stratejiler etkili kullanılıyorsa öğrencilerin akademik başarılarının artacağı, kötü kullanılıyorsa akademik başarılarının düşeceği yönündeki inançları bulunmaktadır.

Mülakat verilerine göre stratejilerin uygulanmasının öğrencilerin tutumlarına olumlu etkileri, okula mutlu olarak ve severek gelmeleri, sorumluluk sahibi olmaları, birbirlerine karşı olumlu davranış sergilemeleri, öğretmenlerini sevmeleri, özgüven gelişimi olarak belirtilmiştir. Olumsuz etkileri ise, sınıftan, okuldan, öğretmenlerinden kopmaları, öğrencinin potansiyelinin kaybedilmesi olarak ortaya çıkmaktadır.

Mülakatlardan elde edilen veriler ışığında sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi stratejilerine yönelik genel bilgilerinin sınırlı düzeyde olduğu, sınıf yönetiminin boyutlarından en çok davranış yönetiminde zorlandıkları ve ilişki yönetimini en iyi yürüttükleri, stratejileri etkili bir şekilde kullanamadıkları, uyguladıkları sınıf yönetimi stratejilerinin öğrencilerin akademik başarıları ve tutumlarıyla doğru orantılı bir şekilde arttığı ve azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bu araştırma kapsamında şu öneriler getirilmiştir:

- Öğretmenlere sınıf yönetimi stratejileriyle ilgili hizmet içi eğitim verilmelidir.
- Yeniliklere uyum sağlamak adına öğretmenler için oryantasyon çalışmaları yapılmalıdır.
- Okullarda alt yapı sorunlarıyla ilgili çalışmalar düzenlenmeli, sınıf mevcudunun azaltılması yoluna gidilmelidir.
- Çalışmadan daha tutarlı veriler elde etmek için gözlem ve doküman analizi veri toplama araçları kullanılarak çeşitleme yoluna gidilmelidir.
- Sınıf öğretmenlerinin bakış açılarıyla branş öğretmenlerinin bakış açılarının karşılaştırılması amacıyla branş öğretmenleriyle bu nitelikte bir çalışma yürütülmelidir.

KAYNAKÇA

- AKAR, H., TOR, D., ERDEN, F. ve ŞAHİN, İ. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yaklaşımları Ve Deneyimlerinin İncelenmesi. İlköğretim Online, 9(2), 792-806, 2010.
- AKIN, U. ve KOÇAK, R. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerileri ile İş Doyumları Arasındaki İlişki. Educational Administration: Theory and Practice Summer 2007, Issue 51, pp: 353-370 Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Yaz 2007, Sayı 51, ss: 353-370.
- ARI, R. & DENİZ, M.E. Sınıf Yönetimi Ankara: Maya Akademi, 2008.
- BAŞAR, H. Sınıf Yönetimi. Ankara: Anı Yayıncılık, 2003.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., KILIÇÇANAK. E., AKGÜN. Ö. E., KARADENİZ. Ş., DEMİREL. F. Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2017.
- ÇANDAR, H. İlköğretim Birinci Kademe Derslerinde Uygulanan Yapılandırmacı Yaklaşımın Sınıf Yönetimine Etkisi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2007.
- ERCOŞKUN, M. Etkili Sınıf Yönetimi Oluşturmada Sınıf Öğretmenlerinin Yeni Rollerinin İncelenmesi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması Ve Ekonomisi Bilim Dalı Doktora Tezi, 2011.
- ERDOĞAN, M., KURŞUN, E., ŞİŞMAN, G., SALTAN, F., GÖK, A., ve YILDIZ, İ. Sınıf Yönetimi ve Sınıf İçi Disiplin Problemleri, Nedenleri ve Çözüm Önerileri Üzerine Nitel Bir Araştırma: Bilişim Teknolojileri Dersi Örneği, 2010.
- KAYA, A. ve TAŞAR, H. İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Etkili Sınıf Yönetimine İlişkin Algıları. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi ISSN: 1308-9196 Yıl : 3 Sayı : 5 Aralık 2010.
- KAYA, C. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimindeki Demokratik Tutumlarının İncelenmesi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2013.
- OCAK, G. Öğretmenlerin Yapılandırmacı Öğrenme Ortamı Kurma Başarılarının Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Değerlendirilmesi. Eğitim ve Bilim, Cilt 37, Sayı 166. 2012.
- ÖZER, F. Aday Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterliliklerine İlişkin Algıları. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2013.
- ÖRÜCÜ, D. İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfa ve Sınıf Yönetimine İlişkin Metaforik Bakışları: Karşılaştırmalı bir Durum Çalışması. İlköğretim Online, 11(2), 342-352, 2012.
- PALİÇ, G. ve KELEŞ, E. Sınıf Yönetimine İlişkin Öğretmen Görüşleri Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, Cilt 17, Sayı 2, ss: 199-220, 2011.
- SEZGİN, F. ve DURAN, E. İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Öğrencilerin İstenmeyen Davranışlarına Yönelik Önleme Ve Müdahale Yöntemleri. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 30, Sayı 1, 147-168, 2010.
- YILDIRIM, M. ve DÖNMEZ, B. Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı Uygulamalarının Sınıf Yönetimine Etkileri Üzerine Bir Çalışma. İlköğretim Online, 7(3), 664-679, 2008.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H.(2005). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YILMAZ, N. ve ALTUNBAŞ, S. Öğretmen Adaylarının İletişim Becerileri ile Sınıf Yönetimi Becerilerinin İncelenmesi. Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt-Sayı: 14-1 Yıl: 2012.